

סיכום הדף היומי

שקלא וטריא

בבא קמא עו

א"ר יוסי בר' חנינא אין דברי תורה מתקיימין אלא במי שמעמיד עצמו ערום עליהן(שמערים שיתקיים תורתו) שנאמר (משלי ח) אני חכמה שכנתי ערמה (סוטה כ:)

לעילוי נשמת
דינה בת עטל ז"ל
עובדיה חיים בן רחל ז"ל
ת.נ.צ.ב.ה

רבי שמעון אומר קדשים שחייב באחריותו, חייב - קרינא ביה וגונב מבית האיש,
ודבר הגורם לממון כממון דמי,
ושאינו חייב באחריותו, פטור - דלא קרינא ביה וגונב מבית האיש.

הגמרא עדיין לא הסתפקה בזה ושואלת קושיה נוספת:

(קושיה) מכדי שמעינן ליה לר"ש דאמר שחיטה שאינה ראויה לא שמה שחיטה
(שחט טריפה פטור), קדשים נמי שחיטה שאינה ראויה היא ר"ב - שישנו איסור שחטי
חוץ.

להלן מספר תירוצים בזה, ובדף הבא (עו): הגמרא מחשבת מדוע כל אחד מ'אן לבאר כחבירו.

א. כי אתא רב דימי אמר ר' יוחנן - בשוחט תמימים מבפנים לשם בעלים, שהייתה שעה ראויה, ואח"כ **ושנשפך הדם** ולכן אין להקשות שחזרה קרן לבעלים.

ב. כי אתא רבין אמר רבי יוחנן בשוחט תמימים בפנים שלא לשם בעלים, ששחיטה ראויה היא שכל הזבחים שנזבחו שלא לשמן כשרים הם, ועם כל זאת, לא חזרה הקרן לבעלים, והם לא יוצאים ידי חובתם בזה.

[עד כאן דף עו עמוד א]

ג. וריש לקיש אמר בשוחט בעלי מומין בחוץ ר"ב ששחיתם בהיתר ר"צ.
ר"א מקשה על תירוצים של רבי יוחנן (רבין ר"ב) ור"ל:
(קושיה) תהי ד"ק לה בה רבי אלעזר:

1) לר' יוחנן שחיטה מתרת! והלא זריקה מתרת! וא"כ באותו רגע השחיטה אינה ראויה היא.

2) לריש לקיש שחיטה מתרת, והלא פדייה מתרת!

(תירוץ) אישתמיטתיה לרב אלעזר **הא דרבי שמעון כל העומד לזרוק כזרוק דמי וכל העומד לפדות פדויו דמי** מדובר שהקדיש בהמה בעלת מום, אך אם הקדיש בהמה תמימה ולאחר מכן נפל בה מום סובר ר"ש שאם נשחטה אינו יכול לפדות, שאינה בכלל העמדה והערכה, שהרי אינה יכולה לעמוד שמתה.

כל העומד לזרוק כזרוק דמי דתניא-

כתיב לגבי טומאת אוכלים 'מכל אוכל אשר יאכל' ודורש ר"ש שאוכל הראוי להאכילו לאחרים (ישראל או גוי) נקרא אוכל לקבלת טומאה. ולפי זה, אוכל האסור בהנאה מהתחלה (שלא הייתה לו שעת הכושר) אינו מקבל טומאה. להלן דברי רבי שמעון לגבי איסור נותר - באיזה מקרה ראוי לקבל טומאת אוכלים.

רבי שמעון אומר יש נותר שהוא מטמא טומאת אוכלין ויש נותר שאינו מטמא טומאת אוכלין. כיצד?
- לן לפני זריקה, אינו מטמא טומאת אוכלין -

והכוונה היא **קודם שנראה לזריקה** דהיינו **דלא הויא שהות ביום למזרקה, דשחטיה סמוך לשקיעת החמה, ואינו מטמא טומאת אוכלין -** שלא עומד לזרוק ביום ההוא.
- לאחר זריקה, מטמא טומאת אוכלין -

הכוונה היא **לאחר שנראה לזריקה** דהיינו **הוויא שהות ביום למזרקה, מטמא טומאת אוכלין אלמא כל העומד לזרוק כזרוק דמי.**

[עד כאן דף עו עמוד ב]

בני העמדה והערכה נינהו כדאמרין בפ"ב דחולין (ד' ל. ושם) ומיהו לאותן המפרשים
דבשחיטה גמורה אין מועיל פירכוס כמו שפירשתי לעיל (עמוד א) צריך לאוקמי בבעל מום מעיקרו כמו שפ"ב בקונטרס:

ר"י תוספות ד"ה ור"ל אמר כו' ריש לקיש לא קאי אסוגיא דידן דלדידה לא צריך למימר דרבי שמעון קאי אמילתא אחריתא אלא לפי דבריו דמוקי מתניתין לעיל (ד' נח): כשהקדישו בעלים ביד גנב מוקי לה בשוחט בעלי מומין בחוץ:

ר"י המהרש"א מקשה מדוע קושיא זו היא דווקא לרבין ולא לרב דימי.

ר"י תוספות ד"ה והלא פדייה מתרת. תימה מה פריך דלמא כשנפדיה איירי יכול לפדות אחר שחיטה לפי **הקונטרס דאיירי בבעל מום מעיקרו** [שלא צריך העמדה והערכה] וכיון דלבסוף נפדה הויא שחיטה ראויה כדמוכח בחולין (דף פ: ושם) **ומיהו לפר"ת דמייירי** בהקדישו קודם למומו [שצריך דווקא העמדה והערכה] **אע"ג דבשעת פירכוס היה יכול לפדות סתמא דמילתא דגנב אין נודע לו שהוא דקדשים עד אחר זמן שכבר אין מפרנס אבל לפירוש**

הקונטרס קשה מיהו לפירושו נמי מצי למימר דסתם גניבה שחיטה וכל מעשיה בסתר ומי' אחר השחיטה רגילין לאוכלה וסתמא דמילתא לא נודע לו שהיא דהקדש עד שנאכלה דתו לא מיפרקא:

ניתן לקבל את סיכומי 'שקלא וטריא' השבועיים על הדף היומי במייל arielmarcus5518@gmail.com - נשמח לקבל הערות ותיקונים.

[משנה] (5) גנב והקדיש ואחר כך טבח ומכר אינו משלם ד' וה'
אמרי בשלמא אטביחה לא מחייב, דכי קא טבח דהקדש קא טבח, ולא דמריה קא טבח, שמדובר לאחר יאוש, והקדש קונה ב'יאוש ושינוי רשות.

אלא אהקדש ליחייב מה לי מכרו להדיוט מה לי מכרו לשמים דהיינו הקדש עצמו?

(תירוץ) הא מני ר"ש היא דאמר קדשים שחייב באחריותו, כגון שקיבל עליו להביא עולה (הרי עלי) והפריש בהמה זו לנדרו, **ברשותיה דמריה קיימי** שסובר שדבר הגורם לממון כממון דמי ולא מכירה היא. אמנם, לגבי טביחה, לא נחשב ברשות הבעלים כיוון שחל עליה ההקדש. [החילוק הוא, שלענין מכירה צריך לצאת לגמרי מרשות הבעלים, וכאן נשאר עדיין תפיסת יד הגנב, משא"כ לגבי פטור טביחה מועיל מה שיצא מרשותו קצת.]^{רצ}

(קושיה) הא מדסיפא ר"ש הוי, רישא לאו ר"ש?!

(תירוץ) הכא במאי עסקינן בקדשים קלים, ואלבא דר' יוסי הגלילי דאמר קדשים קלים ממון בעלים הוא וברשותיה קיימי.

(קושיה) אבל קדשי קדשים מאי? משלם תשלומי ד' וחמשה?

אדתי רישא גנב וטבח ואח"כ הקדיש משלם תשלומי ד' וה', ליפלוג וליתני בדידה ובזה משמעונו שישינו מקרה שמתחייב אפילו שהקדיש לפני הטביחה - וכך יכתוב: **במה דברים אמורים בקדשים קלים, אבל בקדשי קדשים משלם תשלומי ארבעה וחמשה!**

(תירוץ) אלא לעולם לא שנא קדשי קדשים ולא שנא קדשים קלים-

ודקשיא לך מה לי מכרו להדיוט מה לי מכרו לשמים?

מכרו להדיוט - מעיקרא קודם המכירה תורא דראובן הגנב, **והשתא תורא דשמעון** לוקח.

מכרו לשמים - ר"ב מעיקרא תורא דראובן המקדיש **והשתא תורא דראובן!**

[משנה] ר"ש אומר קדשים שחייב באחריותם משלם תשלומי ד' וה' שאין חייב באחריותם פטור

בינתיים הגמרא הבינה שכונת ר"ש 'בקדשים' במשנה היינו שגנב בהמת חולין ואח"כ הקדישה כדי לשלם את נדרו שקיבל מקודם, ומחייב דווקא לגבי מכירה שעצם ההקדש נחשב כמכירה, אך אם שחטה הוא מודה שפטור משום כששחט לא ברשות בעלים קיימת, אלא הוא כשומר של בהמת הקדש.

על פי האמור הגמרא מקשה שהסברה היא להיפך: שכשחייב באחריותם פטור, שעדיין הבהמה ברשותו ולא נחשב למכירה ממש, אך כשאינו חייב באחריותה אז נחשב שיוצא לגמרי להקדש.

(קושיה) אמרי נהי דסבר ר"ש מה לי מכרו להדיוט מה לי מכרו לשמים, איפכא מיבעי ליה?

והיינו **קדשים שחייב באחריותו, פטור דאכתי לא נפק מרשותיה,**

קדשים שאינו חייב באחריותו, חייב דמפקי ליה מרשותיה.

הגמרא חוזרת בה מההבנה ראשונה ואכן באופן שמקדיש הגנב, בין שחייב באחריותה ובין שאינו חייב באחריותה, לא נחשב כמכירה שעדיין שם הגנב עליו (נדבתו של פלוני) וגם על הטביחה פטור, שהרי כבר יצא מרשות הבעלים. והמשנה איירי שהבעלים הקדישו - כדלהלן:

אמרי ר"ש אמילתא אחריתא קאי-

והכי קתני אין הגונב אחר הגנב משלם תשלומי ד' וה', וכן גונב הקדש מבית בעלים פטור - וגונב מבית האיש ולא מבית הקדש.

^{ר"י} כך במבר ספר אור החמה.

^{ר"א} תוספות ד"ה והשתא תורא דשמעון. והא דאמר לקמן **גנב והקדיש חייב ד' וה'** דהוי כמכור להדיוט היינו **בדק הבית דלא מיקרו על שם בעלים וקדשי מזבח** אומר ר"י אע"ג דמיקרו על שם בעלים ולא הוי הקדש כמכירה מ"מ למ"ד יאוש לא קני שכיב כ'יאוש ושינוי רשות לענין דחל הקדש אחר יאוש כדמשמע לעיל (דף סו: דבני לאוכוחי אביי לרבה ד'יאוש לא קני מקרבנו ולא הגזול ואפילו הכי אמר שם דחל הקדש אע"ג דאכתי לא אסיק אדעתיה דהוי יאוש ושינוי השם אלא משום דהוי יאוש ושינוי רשות:

^{ר"ב} תוספות ד"ה ורבי שמעון הא אמר שחיטה שאינה ראויה לא שמה שחיטה. הא לא איצטרך אלא משום מ"ד אין לשחיטה אלא לבסוף, דלמ"ד דישנה לשחיטה מתחילה ועד סוף מצי למפרך אפילו סבר ר"ש שחיטה שאינה ראויה שמה שחיטה אמאי חייב אשחטי חוץ ד' וה' מצי שחט ביה פורתא אסרה ואידך לאו דמרה קטבת:

^{ר"ג} תוספות ד"ה בשוחט בעלי מומין בחוץ. פי' בקונטרס דבבעלי מומין מעיקרא עסקינן דאי בשקדם הקדשן למומן תו לא חזו לפדין משנשחטו דשמעינן ליה לר"ל אליבא דרבי שמעון בשמעתא בתרייתא דתמורה (ד' לב): דקדשי מזבח היו בכלל העמדה והערכה ומשנשחטה אין יכולה לעמוד ובבעל מום מעיקרו מודה ורבינו תם מפרש דבשעת פירכוס בעודן יכולין לעמוד